

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

16. července 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Azylová politika – Společná řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Směrnice 2013/32/EU – Články 14 a 34 – Povinnost poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o nepřipustnosti – Porušení povinnosti během řízení v prvním stupni – Důsledky“

Ve věci C-517/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo) ze dne 27. června 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 28. srpna 2017, v řízení

Milkiyas Addis

proti

Bundesrepublik Deutschland (Spolkové republice Německo),

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (zpravodaj) a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. ledna 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za M. Addise K. Müller, Rechtsanwältin,
- za Bundesrepublik Deutschland M. Henningem a A. Horlamusem, jako zmocněnci,
- za německou vládu původně J. Möllerem, T. Henzem a R. Kanitzem, poté J. Möllerem a R. Kanitzem, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu M. Jacobs, C. Van Lul a C. Pochet, jakož i F. Bernardem, jako zmocněnci,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jakož i A. Brabcovou, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

- za francouzskou vládu D. Colasem, jakož i E. de Moustier a E. Armoët, jako zmocněnci,
 - za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a G. Tornyaiem, jakož i M. M. Tátrai, jako zmocněnci,
 - za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a C. S. Schillemans, jako zmocněnkyněmi,
 - za Evropskou komisi C. Ladenburgerem a M. Condou-Durande, jako zmocněnci,
- po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. března 2020,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 12 odst. 1 směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. 2005, L 326, s. 13) a čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60, dále jen „směrnice o řízeních“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Milkiyasem Addisem a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Německo) ohledně legality rozhodnutí Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, Německo) (dále jen „Úřad“), kterým bylo dotyčnému odepřeno právo na azyl.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2005/85

- 3 Podle jejího článku 1 bylo účelem směrnice 2005/85 stanovit minimální normy pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka.
- 4 Článek 12 této směrnice, nadepsaný „Osobní pohovor“, stanovil:

„1. Dříve než rozhodující orgán vydá rozhodnutí, poskytne se žadateli o azyl příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o azyl s osobou, která je podle vnitrostátních právních předpisů k vedení takového pohovoru příslušná.

[...]

2. Osobní pohovor nemusí být proveden, pokud:

- a) rozhodující orgán může na základě dostupných důkazů vydat kladné rozhodnutí nebo
- b) příslušný orgán již měl se žadatelem schůzku s cílem pomoci mu při podání žádosti a předložení potřebných informací k žádosti [...] nebo

c) rozhodující orgán považuje na základě úplného posouzení informací, které žadatel poskytl, žádost za nedůvodnou v případech, na které se vztahují okolnosti uvedené v čl. 23 odst. 4 písm. a), c), g), h) a j).

3. Osobní pohovor nemusí být rovněž proveden, nelze-li ho přiměřeně uskutečnit, zejména pokud se příslušný orgán domnívá, že žadatel není vzhledem k přetrvávající situaci, na níž nemá vliv, k pohovoru způsobilý nebo jej nemůže absolvovat. V případě pochybností si členské státy mohou vyžádat lékařské nebo psychologické potvrzení.

Neposkytne-li členský stát podle tohoto odstavce příležitost k osobnímu pohovoru žadateli, nebo případně závislé osobě, přijmou se přiměřená opatření pro to, aby žadatel nebo závislá osoba mohli předložit další údaje.

4. Neprovedení osobního pohovoru podle tohoto článku nebrání rozhodujícímu orgánu, aby o žádosti o azyl rozhodl.

5. Neprovedení osobního pohovoru podle odst. 2 písm. b) a c) a odstavce 3 nesmí rozhodnutí rozhodujícího orgánu nepříznivě ovlivnit.

6. Bez ohledu na čl. 20 odst. 1 mohou členské státy při rozhodování o žádosti o azyl vzít v úvahu skutečnost, že se žadatel bez vážných důvodů nedostavil k osobnímu pohovoru.“

5 Článek 25 uvedené směrnice, nadepsaný „Nepřípustné žádosti“, v odstavci 2 stanovil:

„Členské státy mohou považovat žádost o azyl za nepřipustnou podle tohoto článku, pokud:

a) postavení uprchlíka přiznal jiný členský stát;

[...]“

Směrnice o řízeních

6 Směrnice o řízeních přepracovala směrnici 2005/85.

7 Body 16, 18, 22, 29 a 32 odůvodnění směrnice znějí následovně:

„(16) Je důležité, aby rozhodnutí o všech žádostech o mezinárodní ochranu byla přijímána na základě skutkových okolností a v prvním stupni orgány, jejichž pracovníci mají patřičné znalosti nebo jejichž pracovníkům bylo poskytnuto potřebné školení v oblasti mezinárodní ochrany.

[...]

(18) Je v zájmu členských států i žadatelů o mezinárodní ochranu, aby bylo rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu přijato co možná nejdříve, aniž by tím bylo dotčeno provedení přiměřeného a úplného posouzení.

[...]

(22) V zájmu členských států i žadatelů je rovněž zajistit, aby potřeba mezinárodní ochrany byla správně rozpoznána již v prvním stupni. [...]

[...]

(29) Někteří žadatelé mohou potřebovat zvláštní procesní záruky mimo jiné vzhledem ke svému věku, pohlaví, sexuální orientaci, pohlavní identitě, postižení, závažným zdravotním problémům, mentální poruše nebo následkům mučení, znásilnění nebo jiných vážných forem psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Členské státy by měly usilovat o to, aby žadatelé, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, byli identifikováni dříve, než dojde k přijetí rozhodnutí v prvním stupni. [...]

[...]

(32) Aby byla lépe zajištěna rovnost mezi žadateli ženského a mužského pohlaví, měla by řízení o posouzení žádosti brát ohled na pohlaví žadatelů. Především by měly být osobní pohovory organizovány tak, aby mohli žadatelé ženského i mužského pohlaví hovořit o svých zkušenostech z minulosti v případech pronásledování z důvodu jejich pohlaví či pohlavní identity. [...]"

8 Podle článku 1 směrnice o řízeních je účelem této směrnice stanovit společná řízení pro přiznávání a odnímání mezinárodní ochrany podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9).

9 Článek 2 směrnice o řízeních stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

b) ‚žádostí o mezinárodní ochranu‘ nebo ‚žádostí‘ žádost o ochranu členským státem učiněná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežádá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti směrnice [2011/95] a o níž lze požádat samostatně;

[...]

f) ‚rozhodujícím orgánem‘ kvazisoudní nebo správní orgán členského státu příslušný k posuzování žádostí o mezinárodní ochranu a příslušný k přijímání rozhodnutí v prvním stupni v těchto případech;

[...]“

10 Článek 4 směrnice o řízeních, nadepsaný „Odpovědné orgány“, stanoví:

„1. Členské státy určí pro všechna řízení rozhodující orgán příslušný k přiměřenému posuzování žádostí podle této směrnice. Členské státy zajistí, aby měl tento orgán pro plnění svých úkolů podle této směrnice k dispozici přiměřené prostředky, jakož i pracovníky s odpovídající kvalifikací.

[...]

3. Členské státy zajistí, aby pracovníci rozhodujícího orgánu uvedení v odstavci 1 byli řádně vyškoleni. [...] Osoby, jež provádějí s žadateli pohovor podle této směrnice, musejí mít obecné znalosti o problémech, které by mohly nepříznivě ovlivnit schopnost žadatele absolvovat pohovor, jako jsou známky toho, že žadatel mohl být v minulosti mučen.

[...]“

11 Kapitola II směrnice o řízeních, nadepsaná „Základní zásady a záruky“, obsahuje články 6 až 30 této směrnice.

12 Článek 12 této směrnice, nadepsaný „Záruky pro žadatele“, stanoví:

„1. S ohledem na řízení stanovená v kapitole III členské státy zajistí, aby se na všechny žadatele vztahovaly tyto záruky:

[...]

b) žadatelům je k dispozici tlumočník, kdykoli je to nutné, aby mohli příslušným orgánům předložit svůj případ. Členské státy musí poskytnout služby tlumočnicka alespoň tehdy, pokud má být s žadatelem proveden pohovor, jak je uvedeno v člancích 14 až 17 a článku 34, a nelze-li bez těchto služeb zajistit přiměřenou komunikaci. [...]

[...]“

13 Článek 14 uvedené směrnice, nadepsaný „Osobní pohovor“, stanoví:

„1. Dříve než rozhodující orgán vydá rozhodnutí, poskytne se žadateli příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o mezinárodní ochranu s osobou, která je podle vnitrostátního práva k vedení takového pohovoru příslušná. Osobní pohovory o věcné stránce žádosti o mezinárodní ochranu vždy provádí pracovník rozhodujícího orgánu. Tímto pododstavcem není dotčen čl. 42 odst. 2 písm. b).

Pokud jsou žádosti o mezinárodní ochranu současně podány velkým počtem státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, takže je prakticky nemožné, aby rozhodující orgán provedl pohovor o věcné stránce každé žádosti včas, mohou členské státy stanovit, že se do provedení těchto pohovorů dočasně zapojí pracovníci jiného orgánu. V takových případech obdrží pracovníci tohoto jiného orgánu předem příslušné školení, [...].

[...]

2. Osobní pohovor o věcné stránce žádosti nemusí být proveden, pokud:

- a) rozhodující orgán může na základě dostupných důkazů vydat kladné rozhodnutí o přiznání postavení uprchlíka nebo
- b) se rozhodující orgán domnívá, že žadatel není vzhledem k přetrvávající situaci, na niž nemá vliv, k pohovoru způsobilý nebo jej nemůže absolvovat. V případě pochybností rozhodující orgán konzultuje odborného lékaře, aby zjistil, zda je stav, pro nějž žadatel není k pohovoru způsobilý nebo jej nemůže absolvovat, dočasné či trvalé povahy.

Pokud se osobní pohovor neuskuteční podle písmene b) nebo případně se závislou osobou, přijmou se přiměřená opatření pro to, aby žadatel nebo závislá osoba mohli předložit další údaje.

3. Neprovedení osobního pohovoru podle tohoto článku nebrání rozhodujícímu orgánu, aby o žádosti o mezinárodní ochranu rozhodl.

4. Neprovedení osobního pohovoru podle odst. 2 písm. b) nesmí rozhodnutí rozhodujícího orgánu nepříznivě ovlivnit.

5. Bez ohledu na čl. 28 odst. 1 mohou členské státy při rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu vzít v úvahu skutečnost, že se žadatel bez vážných důvodů nedostavil k osobnímu pohovoru.“

14 Článek 15 téže směrnice, nadepsaný „Podmínky pro osobní pohovor“, stanoví:

„1. Osobní pohovor se zpravidla uskutečňuje bez přítomnosti rodinných příslušníků, ledaže rozhodující orgán považuje jejich přítomnost za nezbytnou pro přiměřené posouzení.

2. Osobní pohovor se uskutečňuje za podmínek, které zajistí odpovídající důvěrnost.

3. Členské státy přijmou vhodná opatření pro zajištění toho, aby se osobní pohovory uskutečňovaly za podmínek umožňujících žadatelům předložit v úplnosti důvody své žádosti. Za tímto účelem členské státy:

- a) zajistí, aby osoba, která pohovor vede, byla schopná zohlednit osobní a obecné okolnosti žádosti, včetně kulturního původu, pohlaví, sexuální orientace, pohlavní identity žadatele nebo jeho zranitelnosti;
- b) pokud je to možné, zajistí, aby pohovor s žadatelem vedla osoba stejného pohlaví, pokud o to žadatel požádá, ledaže má rozhodující orgán důvod se domnívat, že tato žádost je založena na důvodech, které nesouvisí s obtížemi žadatele při předkládání důvodů žádosti ve své úplnosti;
- c) vyberou tlumočníka, který je schopen zajistit přiměřenou komunikaci mezi žadatelem a osobou, která pohovor vede. Komunikace musí probíhat v jazyce, který žadatel upřednostňuje, pokud neexistuje jiný jazyk, jemuž žadatel rozumí a je v něm schopen jasně komunikovat. Pokud je to možné, členské státy na žádost žadatele zajistí tlumočníka stejného pohlaví, ledaže má rozhodující orgán důvod se domnívat, že tato žádost je založena na důvodech, které nesouvisí s obtížemi žadatele při předkládání důvodů žádosti ve své úplnosti;
- d) zajistí, aby osoba, jež vede pohovor o věcné stránce žádosti o mezinárodní ochranu, nebyla oblečena do vojenské ani policejní uniformy;
- e) zajistí, aby pohovory s nezletilými osobami byly vedeny způsobem, který je přiměřený potřebám dítěte.

4. Členské státy mohou stanovit pravidla pro přítomnost třetích osob při osobním pohovoru.“

15 Kapitola III směrnice o řízeních, nadepsaná „Řízení v prvním stupni“, obsahuje články 31 až 43 této směrnice.

16 Článek 33 uvedené směrnice, nadepsaný „Nepřípustné žádosti“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřípustnou, pouze pokud:

- a) mezinárodní ochranu přiznal jiný členský stát;

[...]“

17 Článek 34 téže směrnice, nadepsaný „Zvláštní pravidla týkající se pohovorů o přípustnosti“, stanoví:

„1. Před tím, než rozhodující orgán rozhodne o přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu, umožní členské státy žadatelům, aby vyjádřily svůj názor na použití důvodů uvedených v článku 33 na jejich konkrétní situaci. Za tímto účelem členské státy provedou osobní pohovor ohledně přípustnosti žádosti. Členské státy mohou učinit výjimku pouze v případě následné žádosti podle článku 42.

[...]

2. Členské státy mohou stanovit, že osobní pohovor ohledně přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu může vést pracovník jiného než rozhodujícího orgánu. V takových případech členské státy zajistí, aby pracovník tohoto orgánu, který pohovor vede, obdržel předem potřebné základní školení, zejména pokud jde o mezinárodní právo v oblasti lidských práv, *acquis* Unie v oblasti azylu a metody pohovoru.“

- 18 Kapitola V směrnice o řízeních, nadepsaná „Řízení o opravném prostředku“, obsahuje jakožto jediné ustanovení článek 46 této směrnice, nadepsaný „Právo na účinný opravný prostředek“, který stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu právo na účinný opravný prostředek před soudem proti:

- a) rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu, včetně rozhodnutí:
 - i) o tom, že je žádost nedůvodná, pokud jde o postavení uprchlíka nebo [status] doplňkové ochrany,
 - ii) o nepřipustnosti žádosti podle čl. 33 odst. 2,

[...]

3. Členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, [...].

[...]“

- 19 Článek 51 odst. 1 směrnice o řízeních uvádí:

„Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s články 1 až 30, čl. 31 odst. 1, 2 a odst. 6 až 9, články 32 až 46, 49 a 50 a přílohou I do 20. července 2015. Neprodlene sdělí Komisi jejich znění.“

- 20 Článek 52 první pododstavec této směrnice stanoví:

„Členské státy použijí právní a správní předpisy podle čl. 51 odst. 1 u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015 a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených po 20. červenci 2015 nebo u žádostí o mezinárodní ochranu podaných a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených před tímto datem. Žádosti podané do 20. července 2015 a řízení o odnětí postavení uprchlíka zahájená do 20. července 2015 se řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice [2005/85].“

- 21 Článek 53 první pododstavec směrnice o řízeních stanoví:

„Směrnice [2005/85] se v případě členských států, pro které je tato směrnice závazná, zrušuje s účinkem ode dne 21. července 2015, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení směrnice uvedených v příloze II části B ve vnitrostátním právu.“

- 22 V souladu s jejím článkem 54 prvním pododstavcem vstoupila směrnice o řízeních v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*, k němuž došlo dne 29. června 2013.

Německé právo

- 23 Ustanovení § 24 Asylgesetz (zákon o právu na azyl), ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení (dále jen „AsylG“), v odstavci 1 stanoví:

„[Ú]řad objasní skutkový stav věci a provede potřebné důkazy. [...] Pohovor s cizincem provede osobně. [Ú]řad od pohovoru může upustit, jestliže hodlá nárok cizince na azyl uznat, nebo v případě, že cizinec na spolkové území vstoupil z bezpečné třetí země [...].“

- 24 Ustanovení § 29 AsylG, nadepsaného „Nepřípustné žádosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Žádost o azyl je nepřípustná, pokud

[...]

2. cizinci již byla v jiném členském státě Evropské unie přiznána mezinárodní ochrana [...],

[...]“

- 25 Ustanovení § 77 odst. 1 první věty AsylG stanoví:

„Ve sporech vedených na základě tohoto zákona soud vychází ze skutkového a právního stavu, který existuje v době konání posledního jednání; pokud je rozhodnutí vydáno bez jednání, je rozhodná doba vydání rozhodnutí.“

- 26 Ustanovení § 46 Verwaltungsverfahrensgesetz (správní řád, dále jen „VwVfG“) stanoví:

„Návrh na zrušení správního aktu, který není neplatný, [...] nelze podat z důvodu, že byly při vydání tohoto aktu porušeny předpisy o řízení, formálních náležitostech nebo místní příslušnosti, pokud je zřejmé, že jejich porušení nemělo vliv na rozhodnutí ve věci.“

- 27 Ustanovení § 86 Verwaltungsgerichtsordnung (soudní řád správní) v odstavci 1 stanoví:

„Soud zkoumá skutkový stav z moci úřední; přitom komunikuje se zúčastněnými osobami. Není vázán jejich podáními a návrhy na dokazování.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 28 Žalobce v původním řízení, který tvrdí, že je státním příslušníkem Eritreje, vstoupil na území Německa v září 2011 a požádal zde o přiznání postavení uprchlíka. Z důvodu znetvoření jeho prstů nebylo nejprve možno provést identifikaci na základě databáze Eurodac.

- 29 Zatímco žalobce v původním řízení během pohovoru konaného dne 1. prosince 2011 uvedl, že se předtím nenacházel v jiném členském státě, z posouzení jeho digitálních otisků prstů odebraných v červnu 2012 nicméně vyplynulo, že již v průběhu roku 2009 podal žádost o azyl v Itálii. Příslušné italské orgány, které byly vyzvány k přijetí dotyčného zpět, odpověděly dne 8. ledna 2013, že dotyčný získal postavení uprchlíka v Itálii, takže vzhledem k tomu, že azylové řízení bylo ukončeno, bylo možno uvažovat o jeho přijetí zpět pouze na základě dohody o zpětném přebírání osob, a nikoli na základě nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. 2003, L 50, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 109). Dne 26. února 2013 informovaly uvedené italské orgány Bundespolizeipräsident (spolkové policejní ředitelství, Německo), že byl povolen návrat žalobce v původním řízení do Itálie.

- 30 Rozhodnutím ze dne 18. února 2013 Úřad jednak konstatoval, že vzhledem k jeho vstupu do Německa z bezpečné třetí země, a sice Itálie, nemá žalobce v původním řízení právo na azyl v Německu a jednak nařídil jeho vrácení na italskou hranici.
- 31 Rozsudkem ze dne 15. dubna 2013 zamítl Verwaltungsgericht Minden (správní soud v Mindenu, Německo) žalobu podanou proti uvedenému rozhodnutí.
- 32 Rozsudkem ze dne 19. května 2016 Oberverwaltungsgericht Münster (vrchní správní soud v Münsteru, Německo), ke kterému žalobce v původním řízení podal odvolání, opatření směřující k vrácení na italskou hranici zrušil, ale ve zbývajících částech odvolání zamítl. Tento soud uvedl, že dotyčnému bylo právo na azyl v Německu právem odepráno, jelikož přicestoval z „bezpečné třetí země“, v daném případě z Itálie, ve které mu nehrozí nelidské či ponižující zacházení ve smyslu článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950. Uvedený soud měl naproti tomu za to, že opatření směřující k vrácení na italskou hranici bylo protiprávní, neboť nebylo prokázáno, že Italská republika byla stále ochotna přijmout žalobce v původním řízení zpět poté, co dne 5. února 2015 uplynula doba platnosti jeho povolení k pobytu a cestovního dokladu vydaných italskými orgány.
- 33 Žalobce v původním řízení podal proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo). Zejména tvrdí, že Úřad nemohl před přijetím rozhodnutí ze dne 18. února 2013 upustit od osobního pohovoru. Dále vzhledem k tomu, že byl uznán za uprchlíka v jiném členském státě a při nevydání rozhodnutí o nepřípustnosti na základě čl. 25 odst. 2 písm. a) směrnice 2005/85 nemohla být jeho žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta z důvodu, že vstoupil na území Německa z bezpečné třetí země.
- 34 Spolková republika Německo má za to, že žádost žalobce v původním řízení o azyl je nyní v každém případě nepřijatelná podle § 29 odst. 1 bodu 2 AsylG, jehož obsah odpovídá, pokud jde o situaci v původním řízení, v níž žadateli již bylo v jiném členském státě přiznáno postavení uprchlíka, článku 29 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/85 a článku 33 odst. 2 písm. a) směrnice o řízeních, která jej nahradila. Povinnost vést pohovor s žalobcem v původním řízení nebyla porušena, jelikož podle čl. 12 odst. 4 směrnice 2005/85 neprovedení osobního pohovoru v případech uvedených v tomto ustanovení příslušnému orgánu nebránilo, aby o žádosti o azyl rozhodl.
- 35 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) konstatoval, že Úřad nemůže odmítnout posoudit jemu předloženou žádost o azyl z důvodu, že žalobce v původním řízení přišel z bezpečné třetí země. Jelikož je vnitrostátní právo třeba vykládat v souladu s unijním právem, může být bezpečnou třetí zemí pouze stát, který není členským státem Unie. Je tedy třeba určit, zda rozhodnutí dotčené v původním řízení může být považováno za zamítavé rozhodnutí vycházející z nepřípustnosti žádosti o azyl podle § 29 odst. 1 bodu 2 AsylG.
- 36 V této souvislosti má Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) za to, že je nezbytné určit, jaké důsledky pro legalitu takového rozhodnutí o nepřípustnosti má porušení povinnosti poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru podle čl. 12 odst. 1 směrnice 2005/85, pokud má žadatel příležitost uvést v řízení o opravném prostředku všechny skutečnosti, které brání zamítavému rozhodnutí, a pokud tyto skutečnosti nemohou z právních důvodů vést k meritorní změně tohoto rozhodnutí. Tento soud zejména uvádí, že Úřad přijal rozhodnutí dotčené v původním řízení, aniž dotyčného předem vyslechl o skutečnostech sdělených italskými orgány ani o zamýšleném zamítnutí jeho žádosti o azyl.
- 37 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) uvádí, že postup zvolený Úřadem porušil povinnost provést osobní pohovor s žalobcem v původním řízení, stanovenou v článku 12 směrnice 2005/85, přičemž žádá z výjimek uvedených v tomto ustanovení se v projednávané věci neuplatnila. To stejné by platilo v případě uplatnění článku 14 a čl. 34 odst. 1 směrnice o řízeních. Je tedy třeba určit, zda

jsou výjimky stanovené v čl. 12 odst. 2 a 3 směrnice 2005/85, jakož i v čl. 14 odst. 2 směrnice o řízeních taxativní, nebo zda s ohledem na procesní autonomii členských států unijní právo připouští, aby členské státy mohly stanovit další výjimky.

- 38 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) v tomto ohledu uvádí, že podle § 46 VwVfG představuje neprovedení pohovoru pouze menší nesrovnalost, pokud je zjevné, že toto neprovedení nemělo vliv na meritum dotčeného rozhodnutí. Tak je tomu v projednávané věci, jelikož rozhodnutí o nepřípustnosti podle § 29 odst. 1 bodu 2 AsylG je vázaným rozhodnutím, v jehož rámci jsou Úřad a správní soudy povinny dotčenou věc vyšetřit z moci úřední a ověřit všechny podmínky použití normy, včetně nepsaných podmínek. S ohledem na úplný soudní přezkum prováděný správními soudy a na skutečnost, že samy žadatelům přiznávají právo být vyslechnut, je neprovedení osobního pohovoru během správního řízení kompenzováno jednáním, které se koná v pozdějším soudním řízení.
- 39 Za těchto podmínek se Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání čl. 14 odst. 1 první věta směrnice [o řízeních] nebo dřívější čl. 12 odst. 1 první věta směrnice [2005/85], vnitrostátnímu právnímu ustanovení, podle něhož zamítnutí žádosti o azyl pro nepřípustnost na základě zmocnění v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice [o řízeních], případně v dřívějším čl. 25 odst. 2 písm. a) směrnice [2005/85], bez osobního pohovoru s žadatelem nevede ke zrušení uvedeného rozhodnutí z důvodu neprovedení pohovoru, pokud má žadatel příležitost uvést v řízení o oprávněném prostředku všechny skutečnosti, které brání zamítavému rozhodnutí, a pokud tyto skutečnosti nemohou vést k meritorní změně tohoto rozhodnutí?“

Řízení před Soudním dvorem

- 40 Předkládající soud požádal Soudní dvůr, aby věc byla projednána ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jeho jednacího řádu. Na podporu své žádosti v podstatě uvedl, že bylo třeba vycházet z předpokladu, že Úřad a německé správní orgány nyní projednávají několik tisíc řízení, v nichž alespoň částečně vyvstávají tytéž otázky, jako jsou otázky vznesené v rámci této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a že z důvodu podání této žádosti o nich nelze s konečnou platností rozhodnout.
- 41 Z čl. 105 odst. 1 vyplývá, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení odchylně od ustanovení tohoto jednacího řádu, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 42 V projednávané věci předseda Soudního dvora dne 13. září 2017 po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodl o zamítnutí žádosti předkládajícího soudu uvedené v bodě 40 tohoto rozsudku. Toto rozhodnutí bylo odůvodněno skutečností, že důvodem uplatněným předkládajícím soudem, rovněž uplatněným tímto soudem ve věcech, které vedly k vydání rozsudku ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219), nebyly takové povahy, aby prokázaly, že podmínky vymezené v čl. 105 odst. 1 jednacího řádu byly v rámci projednávané věci splněny (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 14. července 2017, Ibrahim a další, C-297/17, C-318/17 a C-319/17, nezveřejněné, EU:C:2017:561, body 17 až 21, jakož i ze dne 19. září 2017, Magamadov, C-438/17, nezveřejněné, EU:C:2017:723, body 15 až 19).
- 43 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 26. září 2017 byla projednávaná věc spojena s věcmi C-540/17 a C-541/17, Hamed a Omar, pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku. Toto spojení bylo zrušeno rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 14. května 2019 z důvodu, že po vyhlášení rozsudku ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219), do jehož doby byla přerušena projednávaná věc, jakož i věci C-540/17 a C-541/17, Hamed a Omar, vzal předkládající soud zpět otázky odůvodňující uvedené spojení.

K předběžné otázce

- 44 Úvodem je třeba konstatovat, že ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že podle § 77 odst. 1 první věty AsylG musí předkládající soud založit své rozhodnutí ve sporu v původním řízení na skutkovém a právním stavu existujícím v době konání posledního jednání před tímto soudem, nebo pokud je rozhodnutí vydáno bez jednání, je rozhodnou dobou vydání rozhodnutí. Jeví se tedy, že uvedený soud bude uplatňovat vnitrostátní ustanovení provádějící směrnici o řízeních, zejména ustanovení týkající se osobního pohovoru s žadatelem a dále důvodu nepřipustnosti podle čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice. Takové okamžité uplatňování, včetně tohoto posledně uvedeného ustanovení, na žádosti o azyl, o kterých ještě nebylo s konečnou platností rozhodnuto a které byly podány před 20. červencem 2015, je umožněno na základě čl. 52 prvního pododstavce směrnice o řízeních, když stejně jako ve sporu v původním řízení již žadateli bylo přiznáno postavení uprchlíka a nejen doplňková ochrana (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další, C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 74, jakož i usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 30).
- 45 Za těchto podmínek je třeba položenou otázku chápat tak, že její podstatou je, zda čl. 14 odst. 1 směrnice o řízeních musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž porušení povinnosti poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o nepřipustnosti na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice nevede ke zrušení tohoto rozhodnutí a k vrácení věci rozhodujícímu orgánu, pokud má tento žadatel v řízení o opravném prostředku příležitost uvést všechny argumenty svědčící proti uvedenému rozhodnutí a tyto argumenty nemohou totéž rozhodnutí změnit.
- 46 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba zaprvé uvést, že směrnice o řízeních jednoznačně stanoví povinnost poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před rozhodnutím o jeho žádosti.
- 47 Článek 14 odst. 1 směrnice o řízeních tak podobně jako čl. 12 odst. 1 směrnice 2005/85 stanoví, že dříve než rozhodující orgán vydá rozhodnutí, poskytne se žadateli příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o mezinárodní ochranu s osobou, která je podle vnitrostátního práva k vedení takového pohovoru příslušná. Tato povinnost, která je součástí základních zásad a záruk uvedených v kapitole II těchto směrnic, platí jak pro rozhodnutí o přípustnosti, tak pro rozhodnutí ve věci samé.
- 48 Okolnost, že se uvedená povinnost vztahuje i na rozhodnutí o přípustnosti, je ostatně výslovně potvrzena v článku 34 směrnice o řízeních, nadepsaném „Zvláštní pravidla týkající se pohovorů o přípustnosti“, který v odstavci 1 stanoví, že před tím, než rozhodující orgán rozhodne o přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu, umožní členské státy žadateli, aby vyjádřil svůj názor na použití důvodů uvedených v článku 33 této směrnice na jeho konkrétní situaci a že za tímto účelem členské státy provedou osobní pohovor ohledně přípustnosti žádosti.
- 49 V případě, že rozhodující orgán zamýšlí považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou na základě důvodu uvedeného v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice o řízeních, má osobní pohovor o přípustnosti žádosti za cíl nejen poskytnout žadateli příležitost vyjádřit se k otázce, zda mu byla mezinárodní ochrana skutečně přiznána jiným členským státem, ale především možnost uvést všechny skutečnosti, které charakterizují jeho specifickou situaci, aby tento orgán mohl vyloučit, že tento žadatel nebude v případě přemístění do tohoto jiného členského státu vystaven vážné hrozbě, že bude podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice o řízeních brání členskému státu v tom, aby využil možnosti poskytované tímto ustanovením a odmítl žádost o přiznání postavení uprchlíka jako nepřipustnou z důvodu, že jiný členský stát již přiznal žadateli doplňkovou ochranu, pokud by předvídatelné životní podmínky žadatele jakožto osoby

požívající doplňkové ochrany v tomto jiném členském státě vystavily tohoto žadatele vážné hrozbě, že bude podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další, C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 101, jakož i usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 43).

- 51 V této souvislosti již Soudní dvůr upřesnil, že obzvláště vysoké míry závažnosti vyžadované článkem 4 Listiny by bylo dosaženo, pokud by se osoba, která je zcela závislá na veřejné podpoře, ocitla v důsledku nezájmu orgánů členského státu nezávisle na své vůli a osobní volbě v situaci krajní hmotné nouze, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba najíst se, umýt se a ubytovat se, a kterou by bylo poškozováno její tělesné či duševní zdraví, nebo v důsledku které by se ocitla v zanedbaném stavu, jenž je v rozporu s lidskou důstojností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další, C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 90, jakož i usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 39).
- 52 Mají-li tedy orgány členského státu k dispozici důkazy, které předložil žadatel za účelem prokázání takové hrozby v členském státě, který již poskytl doplňkovou ochranu, jsou tyto orgány povinny na základě objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů a s ohledem na standard ochrany základních práv zaručený unijním právem posoudit existenci systémových či celoplošných nedostatků nebo nedostatků týkajících se určitých skupin osob (obdobně viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další, C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 88, jakož i usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 38). Kromě toho nelze zcela vyloučit, že žadatel o mezinárodní ochranu může prokázat existenci výjimečných okolností, jež mu jsou vlastní a jež by znamenaly, že by jej vrácení do členského státu, který mu již poskytl mezinárodní ochranu, vystavilo z důvodu jeho zvláštní zranitelnosti riziku zacházení, které je v rozporu s článkem 4 Listiny (obdobně viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 95).
- 53 Z toho vyplývá, že posouzení takového rizika je nutno provést poté, co byla žadateli poskytnuta příležitost předložit všechny skutečnosti, zejména skutečnosti osobní povahy, které mohou potvrdit existenci tohoto rizika.
- 54 Osobní pohovor ohledně přípustnosti žádosti stanovený v čl. 14 odst. 1 a čl. 34 odst. 1 směrnice o řízeních má tedy zásadní význam, aby bylo zajištěno, že je čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice skutečně uplatňován v plném souladu s článkem 4 Listiny. Tento pohovor totiž umožňuje rozhodujícímu orgánu posoudit zvláštní situaci žadatele i stupeň jeho zranitelnosti, a umožňuje tomuto orgánu ujistit se, že žadatel byl vyzván k poskytnutí všech informací, které mohou prokázat, že vrácení do členského státu, který mu již poskytl mezinárodní ochranu, by jej vystavilo riziku zacházení, které je v rozporu s uvedeným článkem 4.
- 55 Zadruhé je třeba konstatovat, že čl. 34 odst. 1 směrnice o řízeních upřesňuje, že členské státy mohou stanovit výjimku z pravidla, podle kterého vedou s žadatelem osobní pohovor ohledně přípustnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu, pouze v souladu s článkem 42 této směrnice v případě pozdější žádosti. Z předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že spor v původním řízení do takového případu nespadá.
- 56 Zatřetí je tudíž třeba posoudit otázku, zda porušení povinnosti poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru v řízení v prvním stupni před rozhodujícím orgánem, která je stanovena v člancích 14 a 34 uvedené směrnice, musí nutně vést ke zrušení zamítavého rozhodnutí a k vrácení věci tomuto orgánu.

- 57 Vzhledem k tomu, že směrnice o řízeních výslovně neupravuje právní důsledky porušení této povinnosti, tyto důsledky spadají, jak podotkli všichni zúčastnění, kteří předložili vyjádření, do vnitrostátního práva, pokud jsou vnitrostátní ustanovení použitelná v tomto ohledu stejné povahy jako vnitrostátní ustanovení, která se použijí na jednotlivce ve srovnatelných situacích, na něž se vztahuje vnitrostátní právo (zásada rovnocennosti), a pokud v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (obdobně viz rozsudek ze dne 10. září 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 35 a citovaná judikatura).
- 58 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, je třeba konstatovat, že Soudní dvůr nemá k dispozici informace, které by mohly vzbuzovat pochyby ohledně souladu takové vnitrostátní úpravy, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, s touto zásadou.
- 59 Pokud jde o zásadu efektivity, a tedy o otázku, zda by použití § 46 VwVfG v kontextu věci v původním řízení v praxi znemožnilo nebo nadměrně ztížilo výkon práv přiznaných směrnicí o řízeních, je třeba uvést, že okolnost, že unijní normotvůrce se v rámci této směrnice rozhodl stanovit jasnou a výslovnou povinnost členských států poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o jeho žádosti a dále taxativní výčet výjimek z této povinnosti, svědčí o zásadním významu, který se v azylovém řízení takovému osobnímu pohovoru přisuzuje.
- 60 Kromě toho okolnost, že podle čl. 14 odst. 1 a čl. 34 odst. 1 směrnice o řízeních musí být žadateli poskytnuta příležitost k osobnímu pohovoru v řízení v prvním stupni předtím, než rozhodující orgán přijme rozhodnutí o jeho žádosti, má být již v prvním stupni správně rozpoznána potřeba mezinárodní ochrany tohoto žadatele v dotčeném členském státě, což je, jak zdůrazňují body 18 a 22 odůvodnění této směrnice, v zájmu tohoto členského státu i uvedeného žadatele, zejména pokud jde o cíl rychlosti řízení.
- 61 V této souvislosti je třeba připomenout, že směrnice o řízeních rozlišuje mezi „rozhodujícím orgánem“, který definuje v čl. 2 písm. f) jako „kvazisoudní nebo správní orgán členského státu příslušný k posuzování žádostí o mezinárodní ochranu a příslušný k přijímání rozhodnutí v prvním stupni v těchto případech“, a dále „soudem“ uvedeným v jejím článku 46, který je pověřen řízeními o opravném prostředku. Kromě toho z bodů 16 a 22 odůvodnění, článku 4, jakož i z obecné systematiky této směrnice vyplývá, že posouzení žádosti o mezinárodní ochranu správním nebo kvazisoudním orgánem vybaveným specifickými prostředky a pracovníky specializovanými v dané oblasti je zásadní fází společných řízení zavedených uvedenou směrnicí (rozsudek ze dne 25. července 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, body 103 a 116).
- 62 Soudní dvůr již měl nicméně příležitost konstatovat, že požadavek úplného a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky v rámci žaloby, uvedený v čl. 46 odst. 3 směrnice o řízeních, se může týkat rovněž důvodů nepřipustnosti žádosti o mezinárodní ochranu uvedených v čl. 33 odst. 2 této směrnice, pokud to umožňuje vnitrostátní právo. V případě, že soud projednávající opravný prostředek zamýšlí přezkoumat důvod nepřipustnosti, který nebyl posouzen rozhodujícím orgánem, musí vyslechnout žadatele s cílem umožnit mu, aby osobně v jazyce, který ovládá, vyjádřil svůj názor na použitelnost uvedeného důvodu na jeho konkrétní situaci (rozsudek ze dne 25. července 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 130).
- 63 Z toho nutně vyplývá, že je rovněž v zásadě možné, aby soud rozhodující o opravném prostředku vyslechl žadatele ohledně toho, zda se na jeho konkrétní situaci použije jeden z důvodů nepřipustnosti stanovených v čl. 33 odst. 2 směrnice o řízeních, pokud bylo zamítavé rozhodnutí založeno na tomto důvodu, ale rozhodující orgán předtím neposkytl žadateli příležitost být v této záležitosti vyslechnut při osobním pohovoru.

- 64 V tomto ohledu je však třeba uvést, že právo přiznané žadateli články 14 a 34 směrnice o řízeních na příležitost vyjádřit při osobním pohovoru svůj názor na použitelnost takového důvodu nepřípustnosti na jeho konkrétní situaci je doprovázeno zvláštními zárukami, které mají zajistit účinnost tohoto práva.
- 65 Z článku 15 odst. 2 a 3 směrnice o řízeních tak vyplývá, že osobní pohovor se uskutečňuje za podmínek, které zajistí odpovídající důvěrnost a které umožňují žadatelům předložit v úplnosti důvody své žádosti. Pokud jde konkrétně o posledně uvedený bod, čl. 15 odst. 3 písm. a) této směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, aby osoba, která pohovor vede, byla schopná zohlednit osobní a obecné okolnosti žádosti, včetně kulturního původu, pohlaví, sexuální orientace, pohlavní identity žadatele nebo jeho zranitelnosti. Článek 15 odst. 3 písm. b) uvedené směrnice zase vyžaduje, aby členské státy, pokud je to možné, zajistily, aby pohovor s žadatelem vedla osoba stejného pohlaví, pokud o to žadatel požádá, ledaže má rozhodující orgán důvod se domnívat, že tato žádost je založena na důvodech, které nesouvisí s obtížemi žadatele při předkládání důvodů žádosti ve své úplnosti. Kromě toho čl. 15 odst. 3 písm. c) téže směrnice ukládá členským státům povinnost vybrat tlumočníka, který je schopen zajistit přiměřenou komunikaci mezi žadatelem a osobou, která pohovor vede, a to za účelem uplatnění práva žadatele uvedeného v čl. 12 odst. 1 písm. b) směrnice o řízeních na to, aby měl k dispozici tlumočníka, kdykoli je to nutné, aby mohl předložit své argumenty. Pokud jde o čl. 15 odst. 3 písm. e) posledně uvedené směrnice, tento článek požaduje, aby členské státy zajistily, aby pohovory s nezletilými osobami byly vedeny způsobem, který je přiměřený potřebám dítěte.
- 66 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 106, 109 a 115 svého stanoviska, okolnost, že se unijní normotvůrce neomezil na to, že v člancích 14 a 34 směrnice o řízeních uvedl povinnost dát žadateli příležitost k osobnímu pohovoru, ale že se kromě toho rozhodl uložit členským státům specifická a podrobná pravidla týkající se způsobu, jakým má být tento pohovor veden, svědčí o tom, že připisuje zásadní význam nejen provedení takového pohovoru, ale rovněž podmínkám, za nichž musí být tento pohovor proveden a jejichž dodržení představuje předpoklad pro platnost rozhodnutí o nepřípustnosti žádosti o azyl.
- 67 Z bodů 29 a 32 odůvodnění této směrnice kromě toho vyplývá, že cílem takových podmínek je zejména zajistit, aby každý žadatel měl v závislosti na svém pohlaví a zvláštní situaci odpovídající procesní záruky. Ve vztahu ke zvláštní situaci žadatele a případ od případu je tedy třeba určit ty z uvedených podmínek, které se na něj vztahují.
- 68 Za těchto podmínek by bylo neslučitelné s užitečným účinkem směrnice o řízeních, zejména jejích článků 14, 15 a 34, aby soud rozhodující o opravném prostředku mohl potvrdit rozhodnutí, které bylo přijato rozhodujícím orgánem v rozporu s povinností poskytnout žadateli příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o mezinárodní ochranu, aniž by sám provedl výslech žadatele v souladu se základními podmínkami a zárukami použitelnými v projednávané věci.
- 69 Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 103 svého stanoviska, v případě neprovedení osobního pohovoru by právo žadatele na osobní pohovor za podmínek, které zajistí odpovídající důvěrnost a umožní mu předložit v úplnosti důvody jeho žádosti, včetně skutečností ve prospěch přípustnosti této žádosti, nebylo zaručeno v žádné fázi azylového řízení, což by popřelo záruku, kterou unijní normotvůrce považoval v tomto řízení za zásadní.
- 70 Je pravda, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že aby porušení práva na obhajobu vedlo ke zrušení rozhodnutí přijatého po ukončení dotčeného správního řízení, je v zásadě třeba, aby bez této nesrovnalosti toto řízení mohlo dospět k odlišnému výsledku (viz rozsudek ze dne 10. září 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 38, jakož i citovaná judikatura). Tuto judikaturu však nelze transponovat na porušení článků 14, 15 a 34 směrnice o řízeních. Tyto články totiž jednak závazně stanoví povinnost členských států dát žadateli příležitost k osobnímu pohovoru, jakož i zvláštní a podrobná pravidla týkající se způsobu, jakým má být tento pohovor veden. Na druhé straně je cílem

takových pravidel se ujistit, že žadatel byl vyzván, aby ve spolupráci s orgánem odpovědným za tento pohovor poskytl všechny relevantní skutečnosti k posouzení přípustnosti a případně opodstatněnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu, což přiznává tomuto pohovoru, jak již bylo uvedeno v předchozím bodu tohoto rozsudku, zásadní význam v řízení o posouzení této žádosti (obdobně viz rozsudek ze dne 14. května 2020, NKT Verwaltung a NKT v. Komise, C-607/18 P, nezveřejněný, EU:C:2020:385, bod 57, jakož i citovaná judikatura).

- 71 S ohledem na otázky předkládajícího soudu v tomto ohledu je třeba dodat, že k tomu, aby bylo zhojeno neprovedení pohovoru, nepostačí ani možnost žadatele písemně uvést v žalobě skutečnosti zpochybňující platnost rozhodnutí o nepřípustnosti přijatého k jeho žádosti o ochranu, ani povinnost rozhodujícího orgánu a soudu rozhodujícího o žalobě zkoumat bez návrhu všechny relevantní skutečnosti, kterou vnitrostátní právo ukládá rozhodujícímu orgánu a soudu rozhodujícímu o žalobě. Mimoto, ačkoli skutečnost, že ustanovení, které do vnitrostátního práva provádí důvody nepřípustnosti stanovené v čl. 33 odst. 2 směrnice o řízeních, ponechává rozhodujícímu orgánu určitý prostor pro uvážení, pokud jde o vhodnost uplatnit ten či onen důvod v projednávané věci, by sice mohla vyžadovat postoupení věci tomuto orgánu, neexistence takového prostoru pro uvážení v německém právu by jako taková nemohla odůvodnit, aby byl žadateli odepřen výkon práva být vyslechnut, jak je koncipován touto směrnicí. Jak totiž vyplývá z bodů 56 až 66 tohoto rozsudku, v případě neprovedení osobního pohovoru před rozhodujícím orgánem v prvním stupni je možné zajistit účinnost práva být vyslechnut pouze při provedení tohoto pohovoru před soudem, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o nepřípustnosti přijatému tímto orgánem, v pozdějším stadiu řízení a při dodržení všech podmínek stanovených směrnicí o řízeních.
- 72 V projednávané věci z odpovědi předkládajícího soudu na žádost Soudního dvora o vysvětlení vyplývá, že v případě porušení povinnosti poskytnout žadateli příležitost k osobnímu pohovoru během řízení v prvním stupni před rozhodujícím orgánem německé právo systematicky nezaručuje právo žadatele na osobní výslech v rámci řízení o opravném prostředku. Z této odpovědi mimoto vyplývá, že i když je možné prostřednictvím výkladu a použití vnitrostátních ustanovení v souladu s unijním právem zaručit takový výslech každému žadateli, dodržení všech podmínek, kterým článek 15 směrnice o řízeních podřizuje osobní pohovor, by při výslechu před soudem rozhodujícím o opravném prostředku nemohlo být zaručeno z důvodu pravidel vnitrostátního soudního řízení.
- 73 V konečném důsledku je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda v rámci původního řízení bylo nebo ještě může být M. Addisovi umožněno, aby byl vyslechnut za plného dodržení základních podmínek a záruk použitelných ve věci v původním řízení, aby mu bylo umožněno osobně vysvětlit v jazyce, který ovládá, své stanovisko týkající se použití důvodu uvedeného v čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice na jeho osobní situaci. V případě, že by měl tento soud za to, že tuto příležitost nelze dotčené osobě v rámci řízení o opravném prostředku zaručit, bude muset rozhodnutí o zamítnutí zrušit a vrátit věc rozhodujícímu orgánu.
- 74 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že články 14 a 34 směrnice o řízeních musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž porušení povinnosti poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o nepřípustnosti na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice nevede ke zrušení tohoto rozhodnutí a k vrácení věci rozhodujícímu orgánu, ledaže tato právní úprava uvedenému žadateli umožňuje, aby v rámci řízení o opravném prostředku proti takovému rozhodnutí osobně uvedl všechny své argumenty proti uvedenému rozhodnutí při vyslechnutí, které splňuje všechny použitelné podmínky a základní záruky stanovené v článku 15 uvedené směrnice, a tyto argumenty nemohou totéž rozhodnutí změnit.

K nákladům řízení

- 75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že články 14 a 34 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž porušení povinnosti poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o nepřipustnosti na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice nevede ke zrušení tohoto rozhodnutí a k vrácení věci rozhodujícímu orgánu, ledaže tato právní úprava uvedenému žadateli umožňuje, aby v rámci řízení o opravném prostředku proti takovému rozhodnutí osobně uvedl všechny své argumenty proti uvedenému rozhodnutí při vyslechnutí, které splňuje všechny použitelné podmínky a základní záruky stanovené v článku 15 uvedené směrnice, a tyto argumenty nemohou totéž rozhodnutí změnit.

Podpisy.